

**PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ
ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO
NAUDOJIMO VERTINIMAS**

2020-07-15 Nr. AA-(3.2.)-2

Su audito ataskaita galima susipažinti

Prienų rajono savivaldybės interneto svetainėje

<http://www.prienai.lt/index.php?-2035811765>

Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse. Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

Auditą atliko: savivaldybės kontrolierė Violeta Gaidienė (grupės vadovė), vyriausioji patarėja Erika Paplauskienė ir vyresnioji patarėja Dalia Aleksynienė.

Audito ataskaita teikiama Prienų rajono savivaldybės tarybai, Prienų rajono savivaldybės merui, Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriui.

TURINYS

<u>PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI</u>	<u>4</u>
<u>IŽANGA</u>	<u>5</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>7</u>
<u>1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų iškraipymų</u>	<u>7</u>
1.1. Nustatyti neatitikimai apskaitant nebaigtą statybą	7
1.2. Biologinio turto vertė nežinoma	8
1.3. Apskaitoje neteisingai užregistruotos ūkinės operacijos	9
1.4. Netinkamai atlikta gautinų ir mokėtinų sumų inventorizacija	10
1.5. Nustatyti nekilnojamojo turto apskaitos trūkumai	11
<u>2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje neatitikimų nenustatyta</u>	<u>12</u>
<u>3. Savivaldybės biudžeto, lėšų ir turto naudojimo vertinimas</u>	<u>12</u>
3.1. Savivaldybės įsiskolinimai nesumažėjo	12
3.2. Savivaldybės biudžeto rengimo procesas tobulintinas	13
3.3. Programinio biudžeto modelis savivaldybėje sukurtas, tačiau planavimo sistema dar turi trūkumų	14
3.4. Netinkamai planuojamos pastatų remonto lėšos	15
3.5. Būstų pirkimo–pardavimo sutartys tobulintinos	17
3.6. Pasiiekta pažanga atliekant kelių ir gatvių teisinę registraciją	18
<u>REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS</u>	<u>19</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>23</u>
Audito apimtis ir metodai	

PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI

74,2 mln. Eur

Savivaldybės turtas

6,6 mln. Eur

Savivaldybės įsipareigojimai

33,8 mln. Eur

Savivaldybės biudžeto pajamos

34,1 mln. Eur

Savivaldybės biudžeto išlaidos

2,2 mln. Eur

Nepadidinta turto vertė, nes užbaigtų objektų statybos išlaidos neperkeltos

?

Biologinio turto vertė nežinoma

24,8 proc.

Teisiškai įregistruota savivaldybės kelių ir gatvių

IŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Vietos savivaldos¹, Biudžeto sandaros² ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės³ įstatymais atlikome 2019 metų Prienų rajono savivaldybės (toliau – savivaldybė) konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio auditą ir įvertinome biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2019 metais teisėtumą pasirinktose audituoti srityse.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiamos audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Audito subjektas

Pagal viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁴ savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį sudaro savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus finansinių ataskaitų rinkinys ir savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys. Audituojamas subjektas – Prienų rajono savivaldybės administracija (toliau – savivaldybės administracija), kuri rengia ir teikia savivaldybės tarybai tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį. Įstaigos adresas – Laisvės a. 12, Prienai.

Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą tvarko pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus⁵, finansinių ataskaitų rinkinius rengia viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS). Savivaldybės ataskaitos sudaromos konsoliduojant visų viešojo sektoriaus subjektų pateiktus duomenis.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁶ savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius rengia savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 27 str. 1 d. 1 p.

² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 37 str. 3 d.

³ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 1 d.

⁴ Ten pat, 2 str. 17 d.

⁵ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 3 str. 4 p.

⁶ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 35 str. 4 d.

savivaldybių biudžetus gautų pajamų ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. Įstatyme⁷ numatyta, kad už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą atsako biudžeto asignavimų valdytojai.

1 pav. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniai

Vietos savivaldos įstatyme⁸ nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą. Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų vadovai atsakingi už finansinių ir (ar) biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 7 str. 1 p.

⁸ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 29 str. 8 d. 5 p.

AUDITO REZULTATAI

1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų iškraipymų

Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS), o viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinius rengti Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS). Viešojo sektoriaus subjektai (VSS), kurie Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka privalo taikyti šiuos standartus, privalo laikytis visų juose išdėstytų nuostatų. Nukrypimai nuo standartų neleidžiami, išskyrus atvejus, nustatytus Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme. Aplinkybės, dėl kurių būtina nukrypti nuo standartų dėl įstatymų reikalavimų, turėtų susiklostyti ypač retai, o būtinybė nukrypti nuo jų kiekvienu atveju turi būti rimtai svarstoma ir objektyviai vertinama.

Audito metu nustatyta, kad savivaldybės administracija ne visais atvejais taikė VSAFAS ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius apskaitą ir atskaitomybę, todėl buvo nustatyta apskaitos klaidų, kurios turėjo įtakos ataskaitų rinkinio teisingumui.

1.1. Nustatyti neatitikimai apskaitant nebaigtą statybą

Standartas⁹ numato, kad esminio turto pagerinimo išlaidos apskaitoje registruojamos didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą. Sprendimus dėl turto būklės ir atliktų turto būklės pagerinimo darbų įvertinimo, kad buhalterinės apskaitos tvarkytojui būtų sudarytos sąlygos atlikti teisės aktais priskirtas funkcijas, atlieka įstaigos vadovas¹⁰. Pastebėjimus, išvadas ir rekomendacijas dėl užbaigtų statybos objektų esminio pagerinimo išlaidų perkėlimo teikėme keletą metų iš eilės. Savivaldybės administracija ėmėsi priemonių ir sutvarkė dalį Nebaigtos statybos sąskaitoje apskaitytų išlaidų – parengė statybos užbaigimo dokumentus ir atitinkamai padidino turto vertę. Nustatyta, kad savivaldybės administracija 2019 m. gruodžio 31 d. iš Nebaigtos statybos sąskaitos vis dar neiškėlė 2214,8 tūkst. Eur Prienų krašto muziejaus ir „Revuonos“ pagrindinės mokyklos pastatų rekonstrukcijos darbų, užbaigtų 2016 metais, išlaidų ir Veiverių KLC einamojo remonto darbų, atliktų 2019 metais, išlaidų. Dėl šių priežasčių atitinkamai

⁹ LR finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174 patvirtintas 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 32 p.

¹⁰ LR finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašas, 17 p.

nepadidinta savivaldybės pastatų vertė, nepriimti sprendimai dėl turto naudingo tarnavimo laiko ir neskaičiuotas nusidėvėjimas.

Standartas¹¹ numato, kad VSS ilgalaikio materialiojo turto apskaitą turi tvarkyti pagal turto vienetus, o turto vienetu pripažįstamas visiškai užbaigtas įrenginys su visais jo įtaisais ir priklausiniais arba pavienis atskiros konstrukcijos daiktas, arba atskiras komplektas sujungtų daiktų, sudarančių visumą ir drauge atliekančių tam tikras funkcijas. Vykdamas projektą „Nemuno upės pakrantės ir Revuonos parko bei jo prieigų sutvarkymas ir pritaikymas bendruomenės ir verslo poreikiams“ buvo planuojama atnaujinti tris Prienų miesto viešąsias erdves¹², kuriose numatoma atlikti esamų pėsčiųjų ir dviračių takų, aikštelių atnaujinimą ir naujų įrengimą, želdinių sutvarkymą ir pan. darbus. Buhalterijos skyrius, neturėdamas atsakingų darbuotojų¹³ parengtų dokumentų dėl planuojamų ilgalaikio turto vienetų sukūrimo, Nebaigtos statybos sąskaitoje apskaitė net 11 atskirų turto vienetų, tačiau atliktų darbų išlaidų pagal juos neskirstė.

1 lentelė. Netinkamo ilgalaikio turto vienetų apskaitos pavyzdžiai

Projekto pavadinimas	2019-12-31 išlaidos Eur	Įregistruoti nebaigtos statybos sąskaitoje turto vienetai	2019-12-31 sukauptos išlaidos Eur
Nemuno upės pakrantės ir Revuonos parko bei jo prieigų sutvarkymas Prienų m., kad. Nr. 6943/0014:18 (Revuonos parkas ir jo prieigos)	559773,34	Nemuno upės pakrantės ir Revuonos parko bei jo prieigų sutvarkymas Prienų m.	485807,15
		Revuonos parko ir jo prieigų infrastruktūros įrengimo darbai	73659,18
		Revuonos parkas ir jo prieigos. Pėsčiųjų ir pėsčiųjų-dviračių takų įrengimas	76,75
		Revuonos parkas ir jo prieigos. Aktyvaus poilsio aikštelės įrengimas	76,75
		Revuonos parkas ir jo prieigos. Parkavimo aikštelės įrengimas	76,75
		Revuonos parkas ir jo prieigos. Renginių aikštelės parke įrengimas	76,76
	559773,34		559773,34

1.2. Biologinio turto vertė nežinoma

Pagal Vietos savivaldos įstatymą¹⁴ viena iš savarankiškų savivaldybių funkcijų yra savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto

¹¹ LR finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174 patvirtintas 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 11 p.

¹² Revuonos parką ir jo prieigas, Nemuno upės pakrantę ir Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Kęstučio paminklo prieigas

¹³ Investicijų ar Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus specialistų, administruojančių projektus

¹⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 6 str. 26 p.

registrą organizavimas ir stebėseną. Želdynų įstatyme¹⁵ numatyta, kad savivaldybės organizuoja savivaldybės teritorijoje esančių želdynų ir želdinių inventorizavimą ir apskaitą, vykdo jų būklės stebėseną, kuria ir tvarko jų duomenų bazes.

Standartas¹⁶ numato, kad parkų ir skverų želdinių įsigijimo (įveisimo) išlaidas biologiniu turtu pripažįsta tie viešojo sektoriaus subjektai, kurie, siekdami teikti gyventojams socialinę, ekonominę ir gamtosauginę naudą, želdinius sodina ir (arba) prižiūri parkuose ir skveruose, neatsižvelgiant į tai, ar žemė, kurioje įveistas želdynas, viešojo sektoriaus subjektui perduota patikėjimo ar panaudos teise. Viešojo sektoriaus subjektai, prižiūrintys parkus ir skverus, pirmą kartą registruojantys juos savo apskaitoje kaip biologinį turtą, nustato parkų ir skverų želdinių vienetą ir įvertina jį įsigijimo savikaina, o jei įsigijimo savikaina nežinoma – atkuriamąja verte¹⁷. Vadovaujantis rekomendacijomis¹⁸ biologinis turtas vertinamas tikrąja verte ar įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, VSS vadovo sudaryta komisija biologinio turto tikrajai vertei nustatyti turėtų naudoti tą tikrosios vertės nustatymo būdą, kuris yra optimalus ir pagal kurį biologinio turto tikroji vertė nustatoma tiksliausiai. Prienų rajono savivaldybės želdynų ir želdinių inventorizacijos, atliktos 2012 metais, duomenimis, Prienų rajone yra 19 želdynų – 7 parkai, kurių plotas 31,59 ha, ir 12 skverų, kurių plotas 5,6 ha. Nustatyta, kad Lietuvos statistikos departamentui teikiamoje ataskaitoje¹⁹ kiekvienais metais nurodomi duomenys tik apie 2 savivaldybės parkus, apie skverus informacija neteikiama. Savivaldybės administracijos apskaitoje neužregistruoti nė vieno parko ir skvero želdiniai, dėl to Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2019-12-31 duomenis nenurodytas biologinis turtas.

1.3. Apskaitoje neteisingai užregistruotos ūkinės operacijos

Buhalterinės apskaitos įstatymas numato, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną, arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti, bet ne vėliau kaip per 4 mėnesius²⁰. Už teisingą ir savalaikį lėšų

¹⁵ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, 10 str.

¹⁶ LR finansų ministro 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 1K-233 patvirtintas 16-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“, 10, 44 punktai

¹⁷ Atkuriamąja verte laikoma suma, už kurią būtų galima tame pačiame plote naujai pasodinti tokios pat rūšies želdinius

¹⁸ LR finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo nemokumo politikos departamento 2019-08-16 parengtos Rekomendacijos Nr. SR-16/2019-8(1) dėl su biologiniu turtu susijusių ūkinių operacijų buhalterinės apskaitos, IV skyrius

¹⁹ Savivaldybių želdinių statistinė ataskaita ŽEL 01 (metinė)

²⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 12 str.

išmokėjimą ir atsiskaitymų vykdymo kontrolę atsakingas vyriausiasis buhalteris²¹. Nustatyta, kad savivaldybės administracija neįtraukė į apskaitą 36,1 tūkst. Eur tiekėjams mokėtinų sumų, atitinkamai neatvaizdavo 36,1 tūkst. Eur ilgalaikio turto vertės:

– neapskaitė 2019 metais parengto 19,7 tūkst. Eur vertės gatvių kapitalinio remonto projekto²², nors inventorizacijos atlikimo metu buvo gautas skolų suderinimo aktas, į susidariusį skirtumą nebuvo atsižvelgta ir klaida neištaisyta. Standartas numato, kad projektavimo darbų išlaidos apskaitomos nebaigtos statybos ir išankstinių apmokėjimų sąskaitoje²³;

– neapskaitė 16,4 tūkst. Eur įsiskolinimo už 2014–2015 metais atliktus gatvių rekonstrukcijos darbus, nors tiekėjas nuo 2016 metų teikė pretenzijas dėl sutartinių įsipareigojimų vykdymo²⁴, taip pat kiekvienais metais teikė suderinimo aktus.

1.4. Netinkamai atlikta gautinų ir mokėtinų sumų inventorizacija

Vadovaujantis teisės aktais²⁵ VSS apskaitos duomenis turi pagrįsti turto ir inventorizavimo duomenimis. Inventorizacijos atlikimą reglamentuoja Inventorizacijos taisyklės²⁶ ir Finansų ministerijos, kuri vadovaujantis įstatymu²⁷ atlieka bendrąjį metodinį vadovavimą apskaitai pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, atsižvelgdama į tarptautinius apskaitos standartus, Europos Sąjungos teisę ir tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus, parengtos rekomendacijos²⁸ (toliau – Rekomendacijos). Patvirtinus inventorizacijos rezultatus ir priėmus sprendimą dėl rastų neatitikimų panaikinimo, buhalteriniai įrašai VSS apskaitoje turi būti daromi nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki finansinių ataskaitų sudarymo²⁹. Savivaldybės administracija neinventorizavo arba netinkamai inventorizavo įsipareigojimus, į inventorizacijos aprašus įtraukti įsipareigojimų likučiai nesutapo su suderinimo aktų duomenimis. Nustatyti trūkumai atliekant inventorizaciją savivaldybės administracijoje:

²¹ LR finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170 patvirtinto Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašas, 20.4 p.

²² 2019-08 PVM sąskaita faktūra už Prienų m. Žemaitės g. atkarpos ir F. Vaitkaus g. atkarpos kapitalinio remonto projektą

²³ 2008 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174 patvirtintas 12-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 17.4, 73.10 p.

²⁴ 2016-02-26 Nr. 05-115, 2018-03-30 Nr. 04-199, 2019-01-25 Nr. 05-55

²⁵ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 9 p.

²⁶ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“

²⁷ Buhalterinės apskaitos įstatymas, 3¹ str.

²⁸ Rekomendacijos Nr. TR-10/2019-03, parengtos LR finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokomo politikos departamento;

[http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/rekomendacijos%20del%20inventorizacijos_TR_10_2019\(1\).pdf](http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/rekomendacijos%20del%20inventorizacijos_TR_10_2019(1).pdf)

²⁹ Rekomendacijų 65–67 punktai

- nesilaikė taisyklių³⁰ ir sudarė savivaldybės centrinę inventorizacijos komisiją inventorizacijai organizuoti ir jos rezultatams įvertinti iš atsakingų asmenų³¹ (Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus vedėjo ir vyriausiojo specialisto, atsakingų už priskirtą ilgalaikį ir trumpalaikį turtą, nebaigtos statybos objektus ir finansinį turtą, ir Buhalterijos skyriaus vyr. specialisto, tvarkančio turto apskaitą);
- įsakymu³² nurodė nebaigtos statybos darbus ir skolas inventorizuoti pagal 2019 m. lapkričio 30 d. būklę, nors rekomenduojama įsitikinti gautinos ir /ar mokėtinos sumos likučio teisingumu pagal ataskaitinių finansinių metų paskutinės dienos duomenis³³;
- neatsižvelgė į Inventorizacijos taisykles bei Rekomendacijas³⁴ ir nesuderino didžiosios dalies gautinų ir mokėtinų sumų, kurių derinimas yra pagrindinė inventorizavimo procedūra, kurios metu siekiama įsitikinti gautinos ir mokėtinos sumos likučio teisingumu pagal ne ankstesnius kaip ataskaitinių finansinių metų paskutinės dienos duomenis. Rekomenduojama gautinas ir (ar) mokėtinas sumas, kurios gali būti derinamos VSAKIS, derinti VSAKIS;
- neatsižvelgė į Rekomendacijas³⁵ gautinų sumų inventorizacijos aprašus sudaryti pagal atskiras gautinų sumų buhalterines sąskaitas, taip pat nesuderintoms ar laiku negražintoms gautinoms sumos ir inventorizacijos rezultatus įformino sudarydama bendrus gautinų ir mokėtinų sumų inventorizacijos aprašus, nenurodė tarpusavio suderinimo datos, kaip reikalauja taisyklės³⁶. Savivaldybės administracija sudarė inventorizacijos žiniaraščius³⁷, kuriuose nurodė 3350,3 tūkst. Eur įsipareigojimų, iš kurių suderinimo aktai gauti 70,0 tūkst. Eur (2,1 proc.) ir 337,1 tūkst. Eur gautinų sumų, iš kurių suderinta 7,2 tūkst. Eur (2,1 proc.).

1.5. Nustatyti nekilnojamojo turto apskaitos trūkumai

Atliekant nekilnojamojo turto auditą nustatyta, kad ne visas Savivaldybės nuosavybės teise valdomas ir Nekilnojamojo turto registre registruotas turtas apskaitytas apskaitos registruose³⁸ – nustatyti 38 turto vienetai (pastatai ar jų dalys), neįtraukti į apskaitos registrus. Kartu su

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintos Inventorizacijos taisyklės, 15.3 papunktis

³¹ Savivaldybės administracijos atsakingi asmenys patvirtinti 2019-09-30 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A3-654

³² 2019-09-30 administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A3-653 „Dėl ilgalaikio turto, turto, inventoriaus, medžiagų, nebaigtos statybos darbų ir skolų inventorizavimo“

³³ [http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/rekomendacijos%20del%20inventorizacijos_TR_10_2019\(1\).pdf](http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/rekomendacijos%20del%20inventorizacijos_TR_10_2019(1).pdf)

³⁴ Inventorizacijos taisyklių 47 p., Rekomendacijų 18–20 p.

³⁵ Rekomendacijų 65 p.

³⁶ Inventorizacijos taisyklės, 49 p.

³⁷ Įsipareigojimų inventorizavimo aprašas-sutikrinimo žiniaraštis ir Mokėtinų sumų ir skolų įmonei (debitorių) inventorizacijos žiniaraštis

³⁸ Nekilnojamojo turto valdymo audito ataskaita (2020 m. kovo 31 d. Nr. AA-(3.2)-1), 21 psl.

inventorizacijos komisijomis seniūnijose apžiūrėjus į apskaitą neįtrauktus pastatus, nustatyta, kad dalis jų prastos būklės, apgriuvę, nenaudojami, inventorizacijos komisijoms rekomenduota nuspręsti, kuriuos pastatus siūlyti įtraukti į apskaitą, kuriuos nurašyti ir likviduoti, atitinkamai patikslinant NTR duomenis. Vadovaujantis taisyklėmis³⁹ galutinį sprendimą dėl inventorizacijos metu rasto turto, kurio vertės negalima nustatyti taisyklių 23 punkte nurodytais būdais, vertės nustatymo ar nuvertinimo ir inventorizacijos rezultatų registravimo buhalterinėje apskaitoje priima subjekto vadovas per 15 darbo dienų nuo inventorizacijos pabaigos. Remiantis subjekto vadovo sprendimu, inventorizacijos rezultatai nedelsiant registruojami atitinkamose buhalterinėse sąskaitose, bet ne vėliau kaip iki finansinių ataskaitų sudarymo dienos. Į 2019 metų apskaitos registrus įtraukta 12 turto vienetų, dėl kitų 26 turto vienetų įrašymo į apskaitą ar prastos būklės turto nurašymo ir NTR duomenų patikslinimo sprendimai nepriimti ir turto duomenys nepatiksinti, turtas neįrašytas į apskaitos registrus. Dėl šių priežasčių finansinėse ataskaitose nurodyta netiksli ilgalaikio turto vertė.

2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje neatitikimų nenustatyta

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą⁴⁰ savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys. 2019 m. savivaldybės biudžeto pajamos sudarė 33790,0 tūkst. Eur, išlaidos – 33745,2 tūkst. Eur. Audito metu įvertinus 2019 m. gruodžio 31 d. savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis apie savivaldybės biudžeto pajamas, išlaidas ir skolas bei mokėtinas sumas reikšmingų neatitikimų, kurie darytų įtaką metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui, nenustatėme.

3. Savivaldybės biudžeto, lėšų ir turto naudojimo vertinimas

3.1. Savivaldybės įsiskolinimai nesumažėjo

Įstatymu⁴¹ savivaldybės įpareigotos, kad 2020 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2019 m. sausio 1 d. įsiskolinimą. Nustatyta, kad savivaldybės įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) per 2019 metus padidėjo 13,2 tūkst. Eur ir 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 645,4 tūkst. Eur. Savivaldybės mokėtinos sumos, kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas,

³⁹ Inventorizacijos taisyklės, 62, 63 p.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 17 d., 22 str. 4 d.

⁴¹ Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 12 str. 3 d.

padidėjo 83,1 tūkst. Eur ir 2020 m. sausio 1 d. sudarė 151,1 tūkst. Eur. Atkreipiame dėmesį į tai, kad savivaldybės įsiskolinimai ir mokėtinos sumos, kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, metų pabaigoje dvejus metus iš eilės (2018 ir 2019 metais) buvo didesni už įsiskolinimus metų pradžioje.

Įstatyme⁴² nustatyta, kad savivaldybės metinio grynojo skolinimosi suma gali būti naudojama tik finansų ministro nustatyta tvarka atrinktiems projektams, kuriais prisidedama prie regiono ir (arba) savivaldybės socialinės ir ekonominės plėtros tikslų, nustatytų strateginio planavimo dokumentuose, ir mažinamos savivaldybės biudžeto išlaidos ir (arba) didinamos savivaldybės biudžeto pajamos, finansuoti. Todėl kitais atvejais savivaldybė gali pasiskolinti ne daugiau, negu grąžina paskolų. Nustatyta, kad savivaldybės skoliniai įsipareigojimai (negrąžintų paskolų suma) 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 2840,1 tūkst. Eur, metinio grynojo skolinimosi suma – 26,6 tūkst. Eur. Savivaldybė per 2019 metus grąžino 310,5 tūkst. Eur paskolų ir 49,8 tūkst. Eur paskolų įsipareigojimų⁴³, paėmė 290,4 tūkst. Eur paskolų iš kredito įstaigų ir prisiėmė 96,5 tūkst. Eur paskolų įsipareigojimų, t. y. 26,6 tūkst. Eur daugiau, nei galėjo.

Įstatyme⁴⁴ nurodyta, kad kiekvienos savivaldybės biudžeto atitiktis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nuostatomis turi būti pasiekta per ketverių metų laikotarpį, skaičiuojant nuo pirmų metų, kai pradama naudoti metinio grynojo skolinimosi suma. Savivaldybė metinį grynąjį skolinimąsi pradėjo naudoti nuo 2018 metų ir, pagal savivaldybės administracijos pateiktą informaciją, savivaldybės biudžeto atitiktį Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nuostatomis numato pasiekti iki 2022 m.

3.2. Savivaldybės biudžeto rengimo procesas tobulintinas

Įstatyme⁴⁵ nustatyta, kad savivaldybių biudžetų projektus rengia savivaldybių vykdomosios institucijos, remdamosi šiuo Įstatymu, kitais įstatymais, Seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, Vyriausybės patvirtintomis biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, valstybinės statistikos duomenimis, patvirtintais savivaldybių strateginio planavimo dokumentais, taip pat savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programomis ir jų sąmatų projektais. Savivaldybės 2019 metų biudžeto projektas buvo rengiamas vadovaujantis Prienų rajono

⁴² Ten pat, 12 str. 1 dalies 2 p.

⁴³ Savivaldybės gyvenamųjų patalpų atnaujinimui pagal Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą

⁴⁴ Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 12 str. 1 dalies 2 p.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 26 str.

savivaldybės biudžeto projekto rengimo tvarkos aprašu⁴⁶, kuris yra neišsamus. Apraše neregamentuota išlaidų poreikio suderinimo su savivaldybės administracijos padaliniais ir įstaigomis procedūros (derinimo žymos ir pan.), neregamentuota, kuris savivaldybės administracijos skyrius derina lėšų poreikį ilgalaikio turto įsigijimui, remontui ir kt. Nenumatytos procedūros parengto biudžeto projekto aptarimui, nesudaryta komisija biudžeto projekto svarstymui. Sprendimus dėl išlaidų mažinimo, kai lėšų poreikis viršija planuojamas biudžeto pajamas, priima Finansų skyrius ir informuoja savivaldybės administracijos direktorių. Savivaldybės tarybos komitetams svarstyti pateikiamas jau subalansuotas (su sumažintu lėšų poreikiu) biudžeto projektas.

3.3. Programinio biudžeto modelis savivaldybėje sukurtas, tačiau planavimo sistema dar turi trūkumų

Įstatyme nustatyta⁴⁷ planavimo savivaldybėje sistema, kurią sudaro teritorijų, strateginio ir finansinio planavimo dokumentai. Strateginio planavimo dokumentai: savivaldybės strateginis plėtros planas, atskirų savivaldybės ūkio šakų (sektorių) plėtros programos ir savivaldybės strateginis veiklos planas. Savivaldybių veiklos finansinis planavimas – procesas, kurio metu atsižvelgiant į patvirtintus savivaldybės strateginio planavimo dokumentus yra rengiamas savivaldybės biudžetas ir kitų finansavimo šaltinių sąmatos. Savivaldybės strateginio veiklos plano ir savivaldybės biudžeto planavimo trūkumai buvo nustatyti ankstesnių auditų metu ir pateiktos rekomendacijos dėl neatitikimų ištaisymo. Nors strateginio planavimo procesas tobulinamas, tačiau rengiant savivaldybės 2019–2021 strateginį veiklos planą ir 2019 metų biudžetą į nustatytus trūkumus nebuvo atsižvelgta.

Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijose⁴⁸, kuriose nustatyti strateginio planavimo dokumentų rengimo reikalavimai, numatyta, kad strateginio planavimo dokumentai rengiami atsižvelgiant į valstybės ir regiono strateginio planavimo dokumentus, taip pat užtikrinant jų tarpusavio suderinamumą ir integralumą. Savivaldybės strateginio ir finansinio planavimo dokumentuose trūksta susietumo ir aiškių tarpusavio ryšių. Savivaldybės 2019–2021 m. strateginiame veiklos plane⁴⁹ numatyti 2019 m. biudžeto asignavimai programoms, uždaviniams ir priemonėms sudarė 30,2 mln. Eur, o savivaldybės 2019 metų biudžete⁵⁰ – 25,6 mln. Eur, t. y. 4,6

⁴⁶ Patvirtintas savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-10-16 įsakymu Nr. (7.7)-A3-2017/737

⁴⁷ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 3-1 skirsnis „Planavimas ir planai savivaldybėje“

⁴⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-12-15 nutarimu Nr. 1435 patvirtintos Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijos, 6 p.

⁴⁹ Patvirtintas Savivaldybės tarybos 2019-02-14 sprendimu Nr. T3-22

⁵⁰ Patvirtintas Savivaldybės tarybos 2019-02-14 sprendimu Nr. T3-24

mln. Eur mažiau. Biudžete savivaldybės administracijai skirti asignavimai Strateginiame veiklos plane nenumatyti priemonėms finansuoti: pvz.: Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos programoje – būsto nuomos mokesčio daliai finansuoti, neįgaliųjų būsto pritaikymui, neįgaliųjų draugijos autobuso išlaikymui, vaikų globėjų išlaidoms; Kultūros, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programoje – įvaizdžio kūrimui ir valdymui ir pan.

3.4. Netinkamai planuojamos pastatų remonto lėšos

Audito metu vertinome Prienų rajono savivaldybės viešosios infrastruktūros priežiūros ir plėtros programos savivaldybės pastatų remonto, priežiūros ir plėtros (toliau – Pastatų remonto) lėšų planavimą ir naudojimą: kaip kaupiama informacija apie lėšų poreikį, ar nustatyti lėšų skyrimo kriterijai ir prioritetai, ar asignavimai panaudoti pagal paskirtį, ar teisingai apskaitytos išlaidos ir turtas. Nustatyta, kad neatitinka savivaldybės patvirtintų dokumentų duomenys. Strateginiam plane⁵¹ patvirtinta 06 programos 1.1.1 priemonė „Savivaldybės pastatų remontas“, planuojama lėšų suma 500,0 tūkst. Eur, lėšos turtui įsigyti neplanuojamos. 2019 metų Prienų rajono savivaldybės biudžete⁵² numatyta priemonė „Savivaldybės pastatų remontas, priežiūra ir plėtra“, kuriai skirta 387,5 tūkst. Eur, iš kurių 115,0 tūkst. Eur planuojama skirti ilgalaikio turto įsigijimui. Administracijos direktoriaus įsakymu⁵³ paskirstytos Prienų rajono savivaldybės viešosios infrastruktūros priežiūros ir plėtros programos savivaldybės pastatų remonto, priežiūros ir plėtros programos lėšos, numatant, kad jos skirtos 4 priemonei, nors tokios priemonės strateginiam plane nėra.

Nustatėme, kad nenumatyta Pastatų remonto lėšų skyrimo ir naudojimo tvarka, prašymai tenkinami be aiškių kriterijų ir prioritetų, kurie būtų siejami su savivaldybės strateginiu planu. Nėra numatyta, kaip parenkami į programą įrašomi objektai, nėra prašymų teikimo tvarkos. Dalis objektų įtraukti į programą neturint prašymų, be jokio objektyvaus pagrindimo. Per metus programa tikslinta keturis kartus, atsisakyta didžiosios dalies programoje numatytų darbų, programos lėšos sumažintos 232,7 tūkst. Eur (60 proc.). Nustatyta, kad lėšos tų pačių pastatų atnaujinimui (modernizavimui) buvo planuojamos ir Investicijų programoje.

⁵¹ Prienų rajono savivaldybės 2019–2021 metų strateginis veiklos planas (toliau – Strateginis planas), patvirtintas Prienų rajono Savivaldybės tarybos 2019-02-14 sprendimu Nr. T3-22, Viešosios infrastruktūros priežiūros ir plėtros programa

⁵² Patvirtintas Prienų rajono savivaldybės 2019-02-14 sprendimu Nr. T3-24

⁵³ Patvirtinta savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-02-21 įsakymu Nr. A3-113

Netinkamo lėšų planavimo pavyzdžiai

– Veiverių KLC pastato⁵⁴ remonto darbų pavadinimai visuose dokumentuose nurodyti skirtingi: programoje numatyta atlikti Veiverių KLC Skriaudžių mokyklos-darželio korpuso stogo remontą, sutartis sudaryta dėl pastato darželio ir bibliotekos dalies stogo einamojo remonto darbų, o Investicijų programoje numatytas Veiverių KLC kapitalinis remontas. Kapitalinio remonto darbų finansuojamų ES lėšomis, paraiškas ir sutartis pasirašė Veiverių KLC. Savivaldybės administracija sudarė sutartį dėl 49,5 tūkst. Eur vertės darbų, iš kurių 33,1 tūkst. Eur suplanuoti Pastatų remonto programoje, 16,4 tūkst. Eur – Investicijų programoje⁵⁵.

– Pastatų remonto programoje 33,4 tūkst. Eur skirti Veiverių T. Žilinsko gimnazijos I korpuso patalpų remontui, II korpuso stogo lietaus vandens nuvedimo sistemos remontui, valgyklos remontui, apsauginio stogelio įrengimui, lėšos suplanuotos ilgalaikio turto įsigijimo straipsnyje. Už šias lėšas 2019 metais buvo atlikti stogo remonto darbai, nuotekų sistemos remonto darbai ir parengtas nuotekų tinklų statybos projektas. Nuotekų tinklų statybos darbus planuojama atlikti 2020 metais, tačiau lėšos suplanuotos išlaidų, o ne turto įsigijimo straipsnyje.

Vadovaujantis standartu⁵⁶ ilgalaikio materialiojo turto vienetu pripažįstamas visiškai užbaigtas įrenginys; kanalizacijos sistemos, vandens, elektros energijos tiekimo sistemos ir kiti statiniai apskaitomi Infrastruktūros ir kitų statinių sąskaitoje. Nustatyta, kad savivaldybės administracijos Buhalterijos skyriaus sprendimu Veiverių T. Žilinsko gimnazijos remonto išlaidos (stogo remonto darbų, nuotekų sistemos remonto darbų ir nuotekų tinklų statybos projekto parengimo) nebuvo kaupiamos Nebaigtos statybos sąskaitoje, o apskaitytos savivaldybės administracijos Negyvenamųjų pastatų sąskaitoje, sukuriant atskirą ilgalaikio turto vienetą⁵⁷.

Finansų ministerijos parengtame pavyzdiniame apskaitos vadove⁵⁸ rekomenduojama, kad remonto darbų pirkimo dokumentuose, sutartyje dėl remonto darbų atlikimo ir atliktų darbų aktuose VSS vadovo paskirtas už remonto darbus atsakingas darbuotojas turi nurodyti remonto tipą (atskirti esminį pagerinimą nuo paprastojo remonto) ir remontuojamo ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį. Esminio pagerinimo darbai pagal gautas sąskaitas faktūras,

⁵⁴ Pastatas–įstaiga, unikalus Nr. 6998-8003-3017, Jaunimo g. 11A, Skriaudžių k., Prienų r. sav., patikėjimo teise valdomas Veiverių KLC

⁵⁵ Remonto programoje numatyta atlikti Veiverių KLC Skriaudžių mokyklos-darželio korpuso stogo remontą, įrengti ikimokyklinio ugdymo skyriaus valymo įrenginius, pritaikyti salę sporto reikmėms, atlikti laiptų remontą; Investicijų programoje numatyta 1.3.35 priemonė „Veiverių KLC kapitalinis remontas“, pagal sutartį atliekami pastato (1B2P) darželio ir bibliotekos dalies stogo remonto darbai

⁵⁶ LR finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174 patvirtinto 12-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ 11 punktą, 73.3 p.

⁵⁷ Apskaitoje užregistruotas turto vienetas „Veiverių T. Žilinsko gimnazijos stogo lietaus vandens nuvedimo sistema“

⁵⁸ Ilgalaikio materialiojo turto tvarkos aprašas, 48, 49 p.

atsargų nurašymo aktus ir kitus pirminius apskaitos dokumentus remonto ar statybų laikotarpiu kaupiami nebaigtos statybos ar esminio pagerinimo darbų sąskaitose pagal ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį (išskyrus nebaigtą statybą) iki ilgalaikio materialiojo turto vieneto atidavimo naudoti veikloje, kapitalinio remonto išlaidos, užbaigus remonto darbus, priskiriamos konkrečiam ilgalaikio materialiojo turto vienetai, o statybos išlaidos, kai sukuriamas naujas turtas, užbaigus darbus, priskiriamos ilgalaikiam materialiajam turtui, sukuriant (naują arba papildant esamą) ilgalaikio materialiojo turto kortelę. Vadovaujantis tvarkos aprašu⁵⁹ vyriausiasis buhalteris ar jo paskirtas kitas jam pavaldus asmuo tikrina, ar pateikti visi ūkinei operacijai registruoti reikalingi dokumentai, registruoja ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, o paskirti atsakingi asmenys atlieka turto būklės ir atliktų turto būklės pagerinimo darbų įvertinimą, rengia turto vertės nustatymo ar turto vertės pokyčio pažymą ir teikia pasiūlymus subjekto vadovui ar jo pavedimu kitam vadovaujamas pareigas einančiam asmeniui; priima sprendimą dėl atliktų darbų priskyrimo prie einamojo remonto ar prie esminio turto pagerinimo ir nurodo, ar pailgina naudingo tarnavimo laiką (jei pailgina, nurodomas patikslintas likęs naudingo tarnavimo laikas). Savivaldybės administracijoje nenumatytos procedūros, kada atlikti ilgalaikio turto rekonstrukcijos ar remonto darbai pripažįstami esminiu ilgalaikio turto pagerinimu (pailgina ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką ar pagerina jo naudingąsias savybes) ir kas turi teisę priimti sprendimus. Buhalterijos skyrius, neturėdamas atitinkamų dokumentų, priėmė sprendimus dėl esminio turto pagerinimo išlaidų apskaitos, netinkamai apskaitė ilgalaikio turto kapitalinio ir paprastojo remonto darbus.

3.5. Būstų pirkimo–pardavimo sutartys tobulintinos

Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis būstas gali būti parduodamas vadovaujantis įstatymo⁶⁰ nuostatomis. Už parduotus savivaldybės būstus ir pagalbinių ūkio paskirties pastatus pagal įstatyme nurodytas sąlygas atsiskaitoma sumokant nustatytą kainą ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo, o nuosavybės teisė į įsigytą savivaldybės būstą ir pagalbinių ūkio paskirties pastatus pirkėjui pereina nuo daikto perdavimo, kai jis visiškai atsiskaito už parduotą savivaldybės būstą ir pagalbinių ūkio paskirties pastatus⁶¹. Nekilnojamojo daikto perdavimas ir jo priėmimas turi būti įformintas pardavėjo ir pirkėjo pasirašytu priėmimo–

⁵⁹ LR finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašas, 22, 25 p.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas, 25 str.

⁶¹ Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas, 27, 30 str.

pardavimo aktu arba kitokiu sutartyje nurodytu dokumentu⁶². Nustatyta, kad 2 parduoti būstai Nekilnojamojo turto registre įregistruoti privačių asmenų vardu, nors pirkėjai už juos neatsiskaitė: už 2019 m. parduotą būstą su 1/8 dalimi garažo buvo sumokėta tik 8 proc. sutartyje nustatytos sumos (pagal Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus pateiktą informaciją, pirkėja minėto būsto pirkti jau nenori, jis jai nereikalingas ir nori nutraukti pirkimo–pardavimo sutartį), o už 2017 metais parduotą būstą su dalim ūkinio pastato iš viso nemokėta.

Sudarant sutartis neatsižvelgta į įstatymo nuostatas dėl nuosavybės teisės pirkėjui perėjimo, kai jis visiškai atsiskaito už parduotą savivaldybės būstą: sutartyse⁶³ numatyta, kad sutartis kartu yra ir priėmimo–pardavimo aktas ir vienintelis dokumentas, kurio pagrindu pirkėjas turi teisę įregistruoti nuosavybės teisę į įsigytus daiktus, o nuosavybės teisė pereina pirkėjui nuo sutarties pasirašymo ir patvirtinimo momento, todėl būstai nuosavybės teise priklauso pirkėjams, nors už juos nesumokėta sutartyje sulgyta kaina.

3.6. Pasiiekta pažanga atliekant kelių ir gatvių teisinę registraciją

Atliekant 2018 metų KFAR auditą paaiškėjo, kad Savivaldybės administracija nežino tikros informacijos apie Nekilnojamojo turto registre įregistruotų kelių skaičių⁶⁴. Savivaldybės administracija atsižvelgė į audito metu pateiktas rekomendacijas ir kreipėsi į Registrų centrą dėl anksčiau atliktų kadastrinių matavimų duomenų įregistravimo, sudarė sutartis dėl kadastrinių matavimų atlikimo. Paskirtas Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus specialistas veda atliktų kadastrinių matavimų ir teisinės registracijos duomenų apskaitą. Pagal jo pateiktus duomenis⁶⁵ buvo įregistruota 260 (19,3 proc.) iš 1347 savivaldybės kelių ir gatvių, kurių ilgis sudaro 270,2 km (24,8 proc. bendro savivaldybės kelių ilgio).

⁶² Lietuvos Respublikos Civilinis kodeksas, 6.393 str. 4 d. ir 6.398 str. 1 d.

⁶³ Pirkimo-pardavimo sutarčių (2017-05-09 Nr. (9.28)-D1-2017/361 ir 2019-01-22 Nr. D1-30) 5.2 punktas

⁶⁴ Prienų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės lėšų ir turto vertinimo audito ataskaita (2019-07-15 Nr. AA-(3.2)-5)

⁶⁵ 2020-06-26 el. laišku gauta informacija

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
1.	Siekiant užtikrinti teisingą ilgalaikio turto apskaitą ir savalaikį nebaigtos statybos išlaidų perkėlimą:			
1.1.	sudaryti komisiją ar paskirti atsakingus asmenis, kurie priimtų sprendimą dėl atliekamų darbų priskyrimo esamam ar kuriamam turtui ir pateiktų informaciją Buhalterinės apskaitos skyriui (ataskaitos 1.1., 3.4 poskyriai);	Prienų rajono savivaldybės administracija	Sudarysime komisiją ir paskirsime atsakingus asmenis.	2020-12-31
1.2.	patobulinti savivaldybės administracijos apskaitos politiką, kad būtų numatytos procedūros, kada ilgalaikio turto remonto darbai pripažįstami esminiu turto pagerinimu (ataskaitos 1.1., 3.4 poskyriai).	Prienų rajono savivaldybės administracija	Bus patikslinta apskaitos politika dėl esminio turto pagerinimo darbų pripažinimo.	2020-12-31
2.	Siekiant užtikrinti teisingą biologinio turto apskaitą:			
2.1.	parengti savivaldybės parkų ir skverų sąrašą (ataskaitos 1.2 poskyris);	Prienų rajono savivaldybės administracija	Sudarysime komisiją, kuri įvertins kiek savivaldybėje yra parkų ir skverų.	2020-12-31

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
2.2.	sudaryti komisiją biologinio turto vertei nustatyti ir parkų bei skverų želdinius įtraukti į apskaitą (ataskaitos 1.2. poskyris).	Prienų rajono savivaldybės administracija	Atsižvelgdami į 2.1 papunkčiu sudarytos komisijos rekomendacijas, nuspręsimė dėl biologinio turto.	2020-12-31
3.	Numatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad apskaitoje būtų užregistruoti visi ūkiniai įvykiai ir ūkinės operacijos (ataskaitos 1.3. poskyris).	Prienų rajono savivaldybės administracija	Bus numatytos papildomos kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad apskaitoje būtų užregistruoti visi ūkiniai įvykiai ir ūkinės operacijos.	2020-12-31
4.	Siekiant finansinėse ataskaitose pateikti kuo tikresnius apskaitos duomenis:			
4.1.	gautinų ir mokėtinų sumų likučius derinti pagal ataskaitinių finansinių metų paskutinės dienos duomenis, t. y. pagal ataskaitinių metų gruodžio 31 d. duomenis (ataskaitos 1.4 poskyris);	Prienų rajono savivaldybės administracija	Gautinų ir mokėtinų sumų likučiai bus derinami pagal ataskaitinių finansinių metų paskutinės dienos duomenis.	2020-12-31
4.2.	laikytis teisės aktų reikalavimų ir finansų ministro rekomendacijų dėl inventorizacijos komisijos sudarymo, gautinų ir mokėtinų sumų derinimo ir inventorizacijos rezultatų įrašymo į apskaitos registrus (ataskaitos 1.4., 1.5 poskyriai).	Prienų rajono savivaldybės administracija	Centrinė inventorizacijos komisija bus sudaryta laikantis teisės aktų reikalavimų. Gautinos ir mokėtinės sumos bus derinamos laikantis finansų ministerijos rekomendacijų. Inventorizacijos rezultatai bus įrašyti į apskaitos registrus, kai bus priimti galutiniai sprendimai dėl jų apskaitymo.	2020-12-31

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
5.	Numatyti papildomas kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad savivaldybės skola nedidėtų (ataskaitos 3.1. poskyris).	Prienuj rajono savivaldybės administracija	Asignavimų valdytojai ir programų koordinatoriai, vykdydami sąmatų programas, prieš priimant sprendimą ar pasirašant sutartis privalo įsitikinti ir suderinti su sąmata, ar užteks asignavimų darbams atlikti iki metų pabaigos bei atsakingai planuoti darbų užbaigimo ir apmokėjimo terminus. Kas ketvirtį Finansų skyrius atlieka kreditorinio įsiskolinimo analizę pagal ekonominės klasifikacijos kodus ir nustato išlaidų viršijimo priežastis bei vykdo kreditorinio įsiskolinimo stebėseną, siekiant sumažinti kreditorinį įsiskolinimą bei pasibaigus ketvirčiui informuoja administracijos direktorių apie pokyčius ir galimas grėsmes.	2020-12-31
6.	Siekiant skaidraus ir aiškaus biudžeto sudarymo, tobulinti biudžeto rengimo procesą, atitinkamai papildyti Biudžeto projekto rengimo tvarkos aprašą (ataskaitos 3.2 poskyris).	Prienuj rajono savivaldybės administracija	Parengti Prienuj rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo naują redakciją.	2020-12-31
7.	Siekiant užtikrinti nuoseklų strateginio planavimo principų taikymą, numatyti priemones, užtikrinančias, kad asignavimai būtų skiriami tik strateginiuose planavimo dokumentuose numatytoms priemonėms finansuoti (ataskaitos 3.3, 3.4 poskyriai).	Prienuj rajono savivaldybės administracija	Įpareigoti programų koordinatorių atsakingai vykdyti planavimą, derinant priemonių asignavimus su finansų skyriumi. Siekiant išvengti asignavimų dubliavimo, 6 programos koordinatorių bus įpareigotas pastatų remonto lėšų planavimą derinti su 7 programos planuojamomis priemonėmis.	2020-12-31

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
9.	Svarstyti klausimą dėl parduotų būstų, už kuriuos neatsiskaityta, sutarčių nutraukimo (ataskaitos 3.5 poskyris).	Prienuj rajono savivaldybės administracija	Dėl vieno iš parduotų Savivaldybės būstų, už kurį pirkėjas neatsiskaitė, 2020 m. pradžioje kreipėmės į teismą. Teismas priteisė išieškoti iš pirkėjo visą nesumokėtą sumą. Savivaldybės administracija perdavė antstoliui, kad šis išieškotą skolą iš pirkėjo. Dėl kito būsto, už kurį pirkėjas taip pat neatsiskaitė, bus ieškoma galimybių pirkimo-pardavimo sutartį nutraukti, nes pirkėjas nori atsisakyti įsigyto būsto ir perduoti jį atgal Savivaldybei.	2020-12-31
10.	Sudarant būsto pirkimo-pardavimo sutartis numatyti, kad nuosavybės teisė pirkėjui pereina jam atsiskaičius už parduotą turtą (ataskaitos 3.5 poskyris).	Prienuj rajono savivaldybės administracija	Visose naujai sudaromose būsto pirkimo-pardavimo sutartyse bus numatyta, kad pirkėjas už įsigyjamą būstą privalo atsiskaičius per 3 mėnesius nuo pirkimo-pardavimo sutarties pasirašymo dienos. Nuosavybės teisė į įsigytą būstą ir pagalbinių ūkio paskirties pastatus pirkėjui pereis, kai jis visiškai atsiskaitys už parduotą savivaldybės būstą ir pagalbinių ūkio paskirties pastatus.	2020-12-31

Atstovai, atsakingi už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:

Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus vedėjas Tomas Žvirblis, el. p. tomas.zvirblis@prienai.lt

Buhalterijos skyriaus vedėja Ingrida Laurinaitienė, el. p. ingrida.laurinaitiene@prienai.lt

Finansų skyriaus vedėja Jurgita Čerkauskienė, el. p. jurgita.cerkauskiene@prienai.lt

Investicijų skyriaus vedėja Vaida Stasytienė, el. p. vaida.stasytiene@prienai.lt

Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja Dalia Joneliūnienė, el. p. dalia.joneliuniene@prienai.lt

Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vyriausioji specialistė Giedrė Aukštakalnė, el. p. giedre.aukstakalne@prienai.lt

Savivaldybės kontrolierė

Violeta Gaidienė

PRIEDAI

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti 2019 metų Prienų rajono savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2019 metais teisėtumą pasirinktose audituoti srityse.

Audituotos 2019 metų KFAR ataskaitos:

- finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, kurie parengti pagal 2019-12-31 duomenis.

Audituotos 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitos:

- biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo, biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo, biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, mokėtinų ir gautinų sumų, skolinių įsipareigojimų, Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skiriamos savivaldybių biudžetams, plano vykdymo 2019 metais informacija ir biudžeto vykdymo ataskaitos aiškinamasis raštas, kurie parengti pagal 2019-12-31 duomenis.

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- Audito metu vertinti 41 įstaigos ir Išteklių fondo (Iždo) finansinių ataskaitų pagrindu sudaryto 2019 metų KFAR duomenys, taip pat KFAR atvaizduotas finansinis turtas, kurį sudaro Savivaldybei priklausantis 3 kontroliuojamų akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, 1 viešosios įstaigos, 1 asocijuotojo ir 1 kito subjekto kapitalas ir 35 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu sudaryto 2019 metų BVAR duomenys.

Audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus⁶⁶, tarptautinius audito standartus⁶⁷ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁶⁸;

⁶⁶ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

⁶⁷ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

⁶⁸ Finansinio audito (1000-1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000 TAAIS) standartai, <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o pasirinktose audituoti srityse savivaldybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, Savivaldybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku KFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos vienam finansinių ataskaitų straipsniui, viršijanti 742,0 tūkst. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku BVAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 341,0 tūkst. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.

Audito apimtis ir metodai	
2019 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai	Turto bei atitinkamai finansavimo sumų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2019 metų pradžioje buvo iš viso 67820,52 tūkst. Eur, pabaigoje – 74200,62 tūkst. Eur.
2019 m. pajamos, sąnaudos ir patirtos išlaidos	Savivaldybė gavo 43627,06 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 42039,87 tūkst. Eur sąnaudų. Pagrindinės veiklos rezultatas teigiamas – pajamos viršijo sąnaudas 1534,04 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžeto patikslintas pajamų planas sudarė 33100,9 tūkst. Eur ir asignavimų planas – 34263,6 tūkst. Eur. Faktiškai į Savivaldybės biudžetą gauta 33790,0 tūkst. Eur pajamų, panaudota 34055,7 tūkst. Eur asignavimų, įskaitant 871,8 tūkst. Eur 2018 metų nepanaudotų biudžeto lėšų likutį. Nepanaudotas biudžeto lėšų likutis 2019 metų pabaigai sudaro 896,5 tūkst. Eur.
2019 m. biudžeto asignavimų suma, kurią valdė asignavimų valdytojai	Savivaldybės biudžeto asignavimų suma 2019 metais yra 34263,6 tūkst. Eur (planas su patikslinimais).
2019 m. savivaldybės skolos duomenys	Savivaldybės skola 2019 m. pradžioje buvo 3175,5 tūkst. Eur, pabaigoje – 3168,6 tūkst. Eur, iš jų paskolų likutis metų pradžioje sudarė 2543,3 tūkst. Eur, metų pabaigoje –2523,2 tūkst. Eur.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2019 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Turto srityje nustatyta rizika dėl turto priskyrimo tinkamai grupei, ūkinių turto (įskaitant biologinių) operacijų registravimo laiku ir teisingai, turto vertės nustatymo ir tikslinimo, duomenų apie turta patikimumo, vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant turta.
- Įsipareigojimų srityje nustatyta rizika dėl Įsipareigojimų vertinimo, registravimo apskaitoje laiku ir teisingai, jų atskleidimo finansinėse ataskaitose bei vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant įsipareigojimus, duomenų apie įsipareigojimus patikimumo.
- Sąnaudų/išlaidų srityje nustatyta rizika dėl darbo užmokesčio apskaitos, ūkinės operacijos užregistruotos laiku ir teisingai, dėl išlaidų pastatų remontui apskaitos.
- Be sričių, kuriose nustatyta reikšmingo iškraipymo rizika, svarbiausiomis audito sritimis buvo: ilgalaikis turtas; ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai; pajamos; darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos; kitos sąnaudos.

Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

Atliekant savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų auditą, vidaus kontrolės testavimas nebuvo vykdomas.

Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Turto srityje atrankos būdu įvertintas inventorizacijos atlikimo tinkamumas ir faktinis turto buvimo patikrinimas. Taip pat atrankos būdu įvertintas turto įsigijimo, nurašymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
- Įsipareigojimų srityje atrankos būdu įvertintas turto inventorizacijos atlikimo tinkamumas. Taip pat atrankos būdu įvertintas įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
- Pajamų srityje atrankos būdu atrankos būdu įvertintas pajamų pripažinimas, įvertinimas ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimas (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiamiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
- Sąnaudų srityje atrankos būdu įvertinta: sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimas ir registravimas (ar registruotos tą ataskaitinį laikotarpį, kuri jos buvo patirtos, pagrįstumas, tikrumas, užregistravimas teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); su sąnaudomis susijusių įsipareigojimų ir piniginių lėšų registravimas laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančius dokumentus

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras atitinkamai konsoliduotųjų finansinių ataskaitų arba finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus Nustatyti, ar programos projektų ir priemonių atranką reglamentuojantys dokumentai sudaro prielaidas atlikti skaidrią atranką.

Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros dėl Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2019 metais teisėtumo

Atlikus audituojamo subjekto veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšminga neatitikties rizika:

Biudžeto išlaidų srityje nustatyta rizika dėl netinkamo lėšų planavimo ir naudojimo, sandorių dėl turto teisėtumo.

Sritys, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas) (jei toks buvo atliekamas):

Vidaus kontrolės testavimas nebuvo vykdomas.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- ilgalaikio materialiojo turto sritis: vertinome turto teisinę registraciją, turto naudojimo ir nurašymo, nereikalingo arba netinkamo (negalimo naudoti) turto valdymo teisėtumą, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano; metinės inventorizacijos atlikimą;
- ilgalaikių įsipareigojimų sritis: vertinome skolos limitų laikymąsi, metinės inventorizacijos atlikimą;
- darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sritis: ar išlaidos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano;
 - sąnaudos: vertinome ilgalaikio turto remontui skirtų išlaidų panaudojimo teisėtumą; turto nurašymo teisėtumą; ar išlaidos prekėms ir paslaugoms įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano.

Teisės aktai, kuriais vadovaujantis buvo atliktos audito procedūros ir vertinimai

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas.
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas.
- Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas.

- Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas.
- Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo ir disponavimo juo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas.
- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.
- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas.
- Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas.
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymas.
- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas.
- Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas.
- Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymas.
- Lietuvos Respublikos Civilinis kodeksas.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-12-15 nutarimas Nr. 1435 „Dėl strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 1 K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimas Nr. 1250 „Dėl Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“.
- LR finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašas.